

Novice iz Jablaniške doline

Glasilo projekta „Prisluhni glasu vasi“ za prebivalce Jablaniške doline

Glasilo »Novice iz Jablaniške doline« prejema brezplačno na dom gospodinjstva v **Jablaniški dolini**: Breg, Bukovica, Cerovica, Dolgo Brdo, Gradišče, Gradiške Laze, Jablaniške Laze, Selšek, Spodnji Mamolj, Spodnja Jablanica, Tenetiše, Zgornji Mamolj, Zgornja Jablanica, okoli 10. v mesecu.

Glavna in odgovorna urednica: Jelka Babič

Člani uredniškega odbora (še ni imenovan)

Lektoriranje: Nataša Polanec

Oblikovanje: Center za razvoj Litija, d.o.o.

Izdajatelj: Center za razvoj Litija, d. o. o., Kidričeva cesta 1, 1270 Litija
E-mail: info@razvoj.si

W: www.razvoj.si

Tel.: 01/ 89 62 710

Tisk Bioservis Mlakar, Šmartno pri Litiji

Naklada: 500 izvodov



Izdaja glasila je podprta s sredstvi projekta Prisluhni glasu vasi, ki je bil odobren v programu Srednja Evropa in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Center za razvoj Litija je partner v tem projektu.



Prvi številki na pot



Dragi sovaščani,

V rokah držite prvo številko jablaniškega časopisa, ki bo izhajal enkrat mesečno. Želimo deliti novice in zanimivosti iz naše doline, saj so informacije tiste, ki nas povezujejo. Upam, da bo časopis koristen pripomoček, da bomo v naši

dolini iskoristili priložnost, ki jo daje projekt Prisluhni glasu vasi. Vabim vas k soustvarjanju tega časopisa. Ni namen, da popisujemo članke iz občinskih glasil, pač pa, da tu dobijo svoje mesto vsebine, o katerih želimo

seznaniti sosede iz iste ali sosednje vasi. Ankete med vaščani so pokazale, da večina sploh ne pozna turistične ponudbe Jablaniške doline, zato bomo turizmu, ki je vodilna tema projekta, posvetili veliko prostora. Predstavljali bomo iskušnje, dobro prakso, zanimive ideje, pobude tako društev kot podjetij, kmetij in posameznikov. Vse z namenom, da bi vas čim več prepoznalo in izkoristilo priložnosti, ki jih ponuja naša lepa in neokrnjena Jablaniška dolina.

Veselim se vaših prispevkov in vam želim prijetno branje. Naslednja številka bo izšla 10. septembra.

Jelka Babič

O projektu Prisluhni glasu vasi

Projekt Prisluhni glasu vasi oz. po angleško Listen to the voice of villages se je začel izvajati v začetku letošnjega leta, financiran pa je iz evropskih sredstev.

Projekt se ukvarja s trajnostnim razvojem turizma v hribovitih območjih, ki imajo potencial za turizem, pa ta zaradi različnih vzrokov še ni razvit, oziroma v območjih, kjer je turizem sicer že razvit, a obstajajo različne ovire za njegov hitrejši razvoj. Partner v projektu je Center za razvoj Litija, pilotne aktivnosti pa že izvajamo na območjih Velike Planine, Oglarske dežele ter Jablaniške doline z njenimi obronki.

Na sestanku »Lokalne vodene skupine Jablaniška dolina« za izvajanje projekta »Prisluhni glasu vasi« oz. »Listen to the voice of villages«, ki je potekal 20. maja 2009 v gasilskem domu v Jablanici, so prisotni izrazili potrebo glede obveščanja, zato je bila predlagana in podprta ideja o vzpostavitvi lokalnega informatorja – glasila, ki bi bil namenjen izmenjavi novic in pomembnih dogodkov

za nas vse, ki tukaj živimo. Kot vidite smo izziv sprejeli in pred vami je že prva številka »Novic iz Jablaniške doline«. Več o projektu lahko najdete na spletnih straneh www.razvoj.si, pa tudi sicer vas bomo o tem redno obveščali.



Srečanje prebivalcev Jablaniške doline v Zgornji Jablanici 9. aprila 2009



Predstavite ponudbe na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni - letos bo od 27. do 3. septembra



Poletni tabor na kmetiji Vovk v Gradišču



Otroci ob tabornem ognju



Arhivski posnetek prve skupine pastirčkov iz leta 2007

Razvoj turistične dejavnosti v Jablaniški dolini

Jablaniška dolina z obronki postaja vse bolj prepoznavna kot turistom prijazen kraj. Začetki turizma so se začeli pred več desetletji v Pustovem mlinu. Sledil mu je Športno rekreacijski center Reka. V spodnjem delu doline, v Tenetišah, se je domačija Paternoster odločila izvajati degustacije domačih dobrot na svoji kmetiji.

Z razvojnimi projekti Centra za razvoj Litija so se vzpostavile pohodniške, kolesarske in konjeniške poti, ki potekajo tudi po Jablaniških obronkih. V nadaljevanju je Zadruga Jarina prevzela vlogo "incoming" turistične agencije in oblikovala kar nekaj enodnevnih turističnih in učnih programov, ki vključujejo posamezne točke tudi našega območja. Veliko vlogo pri razvoju turizma pa ima društvo LAZ. Najbolj prepoznaven turistični produkt je prav gotovo zdaj že tradicionalen pohod Po obronkih Jablaniške doline. Ob poti se je registriralo kar nekaj ponudnikov, ki svoje izdelke tržijo tudi preko leta.

V okviru projekta »Prisluhni glasu vasi«, katerega nosilec je RCL, je bila opravljena vzorčna anketa prebivalcev Jablaniške doline. Rezultati so pokazali, da večina prebivalcev podpira razvoj podeželskega turizma. Želijo pa postati tudi del mreže ponudnikov. Ena izmed idej je vzpostaviti mrežo kmetij odprtih vrat (ime projekta bomo

še oblikovali – bziramo ideje). Kmetije in ostali ponudniki v dolini bi v prvem koraku s pomočjo Zadruga Jarina vzpostavili osnovne pogoje za opravljanje izbrane dejavnosti, nato bi se postopoma vključevali v organizirano ponudbo na območju Jablaniške doline. Skupaj bi oblikovali koledar iz katerega bo razvidno, kdaj je posamezna domačija odprta za zunanje obiskovalce. Na začetku bomo razpored oglaševali v lokalnih medijih.

S projektom želimo vzpodbuditi posameznike, ki imajo na svojih kmetijah tržne viške ali se ukvarjajo z zanimivimi storitvenimi dejavnostmi, da jih ponudijo oz. predstavijo širši javnosti. Za začetek računamo na obisk lokalnega prebivalstva.

Če vas vsebina tega projekta zanima, nas pokličite (01 987 21 04, 051 312 739) oziroma nam pišite: mojca@jarina.si. Z veseljem bomo prisluhnili vaši ideji in vam brezplačno svetovali in pomagali - to vam omogoča projekt "Prisluhni glasu vasi".

Mojca Hauptman

Zeliščni vrt - nova pridobitev ekološke kmetije Vovk

Letošnjo pomlad je domačijo Vovk v Gradišču obiskalo že kar nekaj različnih skupin obiskovalcev, z željo, da si ogledajo ekološko kmetovanje, pridelavo, vodenje zapiskov in ipd.. Obenem so si ogledovali tudi zeliščni vrt, ki še dobiva pravo podobo, a je v njem že preko dvajset različnih zelišč in začimbnic. Ponosni smo na lastne proizvode iz teh zelišč in domačega žganja; pripravimo tudi degustacijo skutinih in jajčnih namazov z različnimi zelišči, udeleženci pa si sami pripravijo čaj.

Veseli smo, da se glas o dejavnostih v Jablaniški dolini hitro širi, predvsem »od ust do ust« in da to območje obiskuje vse več Slovencev. Opažamo, da po poti »Po obronkih Jablaniške doline« hodi veliko pohodnikov tudi preko celega leta.

Agata Lambergar

Poletni tabor za otroke - letos že četrtič

Pri domačiji Vovk v Gradišču že četrto leto organiziramo poletni tabor za otroke od petega do petnajstega leta starosti.

K nam pridejo otroci iz cele Slovenije. Opažamo, da se na tabor prijavljajo predvsem otroci iz večjih mest, ki radi spoznavaajo delo na naši kmetiji, nabirajo zdravilne rastline za čaj in kaj tudi postorijo. Ob delu in ogledovanju okolice seveda ne manjka tudi iger in druženja

s sovrstniki. Ponavadi spimo v šotorih, ki jih taborniki prinesejo s seboj, če pa je slabo vreme gremo spat na senik.

Glede na dosedanje odzive otrok in staršev vemo, da jim je tu lepo, da se za en teden sprostijo in uživajo v naravi.

Agata Lambergar

Učni program Pastirci navdušuje otroke iz vse Slovenije

Letos je več skupin otrok iz Ljubljane, Maribora, Zagorja in celo s Koroške čez rame obesilo pastirske torbice in iz Zgornje Jablanice krenilo proti ekološki kmetiji Bancenrl. Med potjo so nabirali travniške rože in zdravilna zelišča ter jih shranili v prirodne herbarije. Na koncu poti jih je pričakal pastir, ovčke pa so raje ostale v senci. Nekateri so se razigrali med pastirskimi igrami, drugi ob zvokih pastirjeve harmonike. Zagotovo pa bo vsem

ostala v spominu pastirska malica, ki so si jo lahko pripravili čisto sami, po pastirsko, na ognju.

Kmetija je dober primer "učilnice v naravi" kot tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Nataša Polanec

Ureditev varne poti od vrtnarije Klinc do bistroja Lipa

Krajevni skupnosti Breg-Tenetiše je uspelo uvrstiti projekt Ureditev varne poti – pločnika ob lokalni cesti v Načrt razvojnih programov občine Litija. Trenutno se pridobiva projektna in investicijska dokumentacija za gradnjo pločnika, dveh avtobusnih postajališč ter javne razsvetljave. Občina Litija namerava z navedeno naložbo kandidirati na Ukrep 322 – Obnova in razvoj vasi

iz Programa razvoja podeželja, kjer je možno pridobiti finančna sredstva iz evropskega kmetijskega sklada v višini do 50 % upravičenih stroškov.

Lijana Lovše, Občina Litija



Arhivski posnetki podmladka društva LAZ, pri Štrekocv v Čebelniku (april 2007)



Prikaz kmečkih del na kmečkih dnevih



Kresovanje na Bregu



Študentje pri ogledu zbirke Savskih prodnikov

Počitniške aktivnosti podmladka Društva LAZ

Letošnje poletje bodo mladi iz Društva Laz skušali iz spomina starejših prebivalcev Jablaniške doline izbrskati čim več iger, ki so se jih igrali še pred II. svet. vojno. Spoznavali bodo, s kakšnimi igračkami so se tedaj igrali in zbrali čim več starih ljudskih pesmi. V delavnici v začetku julija na Bregu se bomo poigrali s prodniki. Igračam in igram bomo posvetili čisto poseben dan.

Tedaj si bomo izmenjali izkušnje ter se naučili kakšno staro igro ali izdelali igračo. Vse zanimivo iz mladosti babic in dedkov Jablaniške doline bi radi delili z drugimi ob kakšni priložnosti.

Nataša Polanec

9. kmečki dan - sobota, 25. julij na Mamolju

Društvo podeželskih žena in deklet Polšnik je bilo ustanovljeno leta 2000. Vanj je vključenih 61 članic. Za ustanovitev smo se odločile iz različnih razlogov, v prvi vrsti pa je bilo to prav gotovo druženje in pridobivanje novih znanj na področju kulinarike in peke peciva. Zato je vsako leto program dela društva zelo pester in zanimiv. Poleg kuharskih tečajev in raznih predavanj s kmetijsko tematiko, vsako leto ob pomoči Kmetijsko svetovalne službe Litija organiziramo strokovno ekskurzijo, na kateri imamo priložnost spoznati napredne kmetije in njihove dejavnosti. Zelo dobro sodelujemo z vsemi društvi in organizacijami v domači krajevni skupnosti ter s sorodnimi društvi v Občini Litija in tudi izven nje. Že nekajkrat smo sodelovali tudi z društvom Laz, zlasti pri pohodu Po obronkih Jablaniške doline. Smo tudi članice Zveze kmetic Slovenije. Pecivo, kruh in druge domače dobrote naših članic so zelo dobro prepoznane, ne samo v domačem kraju, ampak tudi drugod po Sloveniji, saj smo velikokrat z domačimi dobrotami prisotne na raznih razstavah in sejmihi.

Znak kakovosti, bronasta, srebrna in zlata priznanja za sladke izdelke, ki jih je prejelo že nekaj članic na razstavi Dobrote slovenskih kmetij, veliko zanimanje domačih in drugih obiskovalcev na Kmečkem dnevu ter delovna vnema članic, so prav gotovo dobra vzpodbuda za nadaljnje delo društva, ki ga že od začetka delovanja uspešno vodi **ga. Marinka Bevc**.

Velik pomen v društvu dajemo ohranitvi oziroma poznavanju starih navad in običajev na vasi. V ta namen

vsako leto v juliju izvedemo prireditve Kmečki dan. Vsako leto na drugi kmetiji in v drugem kraju KS Polšnik. Na takšnih prireditvah smo obiskovalcem med drugim prikazali že metev prosa, vasovanje na vasi, obdelavo lesa na star način, košnjo s kosami, striženje ovac, predenje na kolovrat, pripravo stelje in še bi lahko naštevali.

Lahko rečemo, da je KMEČKI DAN vedno uspešno izvedena prireditev, številni obiskovalci zadovoljni, članice društva pa polne delovne volje in idej za delo naprej.

Zato res ni razloga, da si **25. julija 2009 ob 16 uri** ne bi vzeli prostega časa in se podali **na Mamolj k Sirkovim, po domače na Češkovo kmetijo**, kjer DPŽD Polšnik pripravlja že 9. kmečki dan. Ogleдали si boste lahko staro kaščo, mlatenje žita z mlatilnico, pletenje košar, peko domačega kruha v krušni peči in še marsikaj. Program bomo zaključili s šaljivimi kmečkimi igrami. Ogleдали si boste lahko tudi bogato razstavo domačih dobrot ter zaplesali ob zvokih ansambla Krajcarji iz Savinjske doline.

Pridite in preživite popoldne in večer v naši družbi, v lepi podeželski vasi Mamolj.

Vabijo članice Društva podeželskih žena in deklet Polšnik!

Amalija Kadunc

Gasilci z Brega

Naše društvo se iz leta v leto razvija. Lani je praznovalo 90 let svojega obstoja in prostovoljni gasilci našega društva želimo tradicijo le še nadaljevati. V preteklih letih smo začeli z obnovo samega gasilskega doma, zamenjali smo streho, okna. Društvo LAZ je uredilo razstaveni prostor za stalno zbirko savskih prodnikov. Krajevna skupnost Breg – Tenetiše pa je uredila pisarno in otroško igrišče poleg gasilskega doma. V društvu je ogromno mladih, ki se radi ukvarjajo s športom, zato so ustanovili športno društvo in v prostorih gasilskega doma uredili tudi fitness.

Gasilsko društvo je aktivno, saj smo v preteklem letu izvedli 3 vaje, s katerimi smo preverili stanje in pripravljenost našega društva na intervencije. Vsako leto se nam pridružijo novi člani, s katerimi se udeležujemo tekmovanj v športno gasilskih disciplinah. Mentorji pripravljajo naše najmlajše in malo starejše na tekmovanja in se hkrati povezujejo tudi z drugimi mentorji iz gasilske zveze.

Gasilsko društvo se razvija in naše vodilo je, da smo vedno boljši.

Rebeka Drnovšek

Češki študentje na obisku pri nas

Češki študentje naravoslovnih ved z Masarykove univerze iz Brna vsako leto prihajajo na terenske vaje v Slovenijo. Center za razvoj Litija je z univerzo sprejel dogovor o izmenjavi znanja pri razvoju Geoparka Litija, zato so se letos osredotočili na naše območje. Pri nas na obisku so bili 23. in 24. junija 2009. Povzpeli so se na Sitarjevec in si ogledali rudnik, na Bregu pa še stalno zbirko savskih prodnikov. V prostorih zbirke je potekala tudi delavnica o ureditvi rudnika Sitarjevec, saj so na Češkem odprli za javnost že nekaj opuščeni rudnikov.

Prenočili so na domačiji Vovk na Gradišču pri Litiji ter si ogledali še primer oglarjenja na domačiji Brinovec v Slavini pri Dolah.

Čeprav niso imeli sreče z vremenom, so bili zadovoljni z organizacijo in navdušeni nad našimi kraji. Da naslednje leto spet pridejo, so zatrdili pred slovesom.

Mirko Dolinšek in Nataša Polanec



Prijave na izlet 070/303-321



Domač sir se dobro prodaja



Na veselici vas bo zabaval Ansambel Štrukelj

Najava izleta na štajersko

Društvo za razvoj podeželja LAZ pripravlja **v soboto, 12. septembra 2009** izlet na štajersko, kjer si bomo ogledali primere dobrih praks.

Več informacij na www.podezelje-laz.si, **prijave na tel.: 070/303-321.**

Družinska rekreacija – Športno društvo Dolina

Tempo življenja je hiter in zmanjkuje časa za najbolj pomembne stvari, če se jih sami zavestno ne lotimo. Vsi se radi gibamo in igramo, še posebej otroci. Igra povezuje, spodbuja športni duh in zdravo tekmovalnost. Pred štiri leti se je porodila ideja o družinski rekreaciji, ki je namenjena celi družini, staršem in otrokom.

V okviru ŠD Dolina je organizirana družinska rekreacija. Namenjena je vsem družinam, ki živijo na našem področju in so se pripravljene **družiti na športen način**. Družinska rekreacija se odvija v dvorani od oktobra do vključno marca, **ob sobotah pozno popoldan**, po dve uri tedensko. Ob začetku rekreacije se vsak zabava po svoje. Počasi se ogrejemo, izvemo, kaj se je v našem koncu zgodilo novega, otroci tekajo in se igrajo, moški pa se ponavadi resno zaženejo v košarko. Igra med dvema ognjema, kjer sodelujemo vsi, je obvezna. Na-

daljevanje je stvar dogovora; igra se odbojka, nogomet, včasih tudi košarka. Z manjšimi otroci se starši igrajo po svoje. Večkrat se zgodi, da si imajo otroci veliko povedati in se umaknejo na rob igrišča ali na vrh ribstola, kjer potekajo »nujni« pogovori.

Ob koncu sezone vsako leto organiziramo **dvodnevni zaključni izlet** za vse vključene družine. Bili smo že na raftingu po Kolpi, na izletu v Prekmurju in lansko leto na izletu po Dolini Soče. Letos se odpravljamo na Koroško. To so nepozabna doživetja, ki se vsem vtisnejo v spomin.

Če bi se nam kdo rad pridružil, naj se obrne na ŠD Dolina za dodatne informacije.

Magda Medvešek

Domačija pr' Šepc dobiva končno podobo

Na kmetiji Paternoster, po domače pr' Šepc, so se odločili za temeljito prenovo starega dela domačije. Obnovili in na novo prekrili so skedenj, načrtujejo pa še ureditev prostora za kampiranje poleg njega. Gostje bodo lahko prespali na senu na skednju ali v apartmajih, ki jih bodo uredili v stari hiši. G. Nace Paternoster je izredno zadovoljen, da mu bo uspelo ohraniti stari del domačije. Zahvaljuje se g. Jožetu, ki je sprejel izziv in se lotil obnove skednja, ki je bil v zelo slabem stanju. Obstoječi

dejavnosti, to sta sirarstvo in izdelava sekancev, bodo Šepčevi nadgradili s turistično ponudbo in programom za šolarje (šola v naravi), ki bo vključeval življenje in delo na kmetiji, spoznavanje kmetije, živali, starega orodja, procesa izdelave sira ...

Nace Paternoster in Nataša Polanec

V Jablanici bo spet lušno - z udeležbo na veselici v nedeljo, 26. julija podprimo gradnjo novega gasilskega doma

Kot vsako leto, bomo tudi letos na praznik Sv. Ane gasilci PGD Jablanica organizirali gasilsko veselico. Vabimo vas, da se nam pridružite **v nedeljo 26. julija 2009** že ob 11. uri po žeganju in tudi zvečer ob 19. uri pred gasilskim domom v Jablanici, kjer se bomo zabavali pozno v noč. Zabaval nas bo Ansambel Štrukelj, gasilci pa bomo poskrbeli za pijačo in okusno jedačo.

Letošnja gasilska veselica je še kako pomembna, saj bodo ustvarjeni prihodki namenjeni izključno za **gradnjo novega gasilskega doma v Jablanici**, ki bo zgrajen za delovanje gasilskega društva, namenjen pa bo tudi različnim kulturnim in vaškim dejavnostim. Zdajšnji gasilski dom je že dotrajan in ne zadošča več potrebam našega društva, če se želimo razvijati in biti uspešni pri svojem delu. Predvsem pa želimo vaščanom in našim najmlajšim omogočiti, da bi imeli kraj za

druženje in izvajanje raznih aktivnosti. V Jablaniški dolini nam bo takšna pridobitev prišla še kako prav. Sama priprava projekta za gradnjo je že v teku, gasilci pa smo zadolženi predvsem za pridobivanje denarnih sredstev. Zato se na vas obračamo s prošnjo, da **se veselice udeležite** v čim večjem številu in nam namenite kakšen prostovoljni prispevek, ki bo še kako dobrodošel.

Vabimo vas, da obiščete tudi našo **ново spletno stran**, kjer se bomo trudili, da boste lahko spremljali delo našega društva: <http://sites.google.com/site/pgdjablanica>

Pozdravljamo vas z gasilskim pozdravom:

NA POMOČ!

PGD Jablanica

Nagradni natečaj "Podelimo glasilu ime"

Živa bitja in celo stvari imajo svoje ime. Ime je nekaj, s čimer se identificiramo in predstavljamo drugim. Glasilo, ki je pred vami, smo začasno poimenovali »Novice iz Jablaniške doline« in še čaka na svoje pravo ime. Da bo le-to skrbno izbrano, vas vabimo, da sodelujete pri natečaju »Podelimo glasilu ime«.

Vse kar morate storiti je, da: pustite domišljiji prosto pot in predloge pošljete na elektronski naslov info@razvoj.si si ali po pošti Center za razvoj Litija, Kidričeva 1, 1270 Litija. Pripisite vaše ime, priimek, naslov in telefon. Zaradi zagotavljanja anonimnosti pri glasovanju vas prosimo, da nam priložite tudi šifro (izmišljeno ime), pod katero bomo vodili vaš predlog.

Upoštevali bomo predloge, k bodo prispeli **do 15. avgusta**.

Vse predloge bo pregledala v ta namen ustanovljena tričlanska komisija Centra za razvoj Litija, ki bo z tajnim glasovanjem odločila, katero ime je najprimernejšo za glasilo. Komisija si pridržuje pravico, da ne izbere nobenega izmed prispelih predlogov. V primeru, da bo komisija izbrala ime, ki ga bo predlagalo več oseb, bo o zmagovalcu natečaja odločil žreb. Zmagovalec natečaja je tisti, katerega predlog bo komisija izbrala. Predlagatelj zmagovalnega imena bo **nagrajen z kosilom za dve osebi** v gostilni Pustvo mlin.

